Опубликован на (https://bnm.md)

23.11.2023

VIDEO// Podcast „Dă sens banilor”, episodul 11. Shaun Mundy, expertul care a elaborat prima strategie de educație financiară din Europa, invitatul podcastului „Dă sens banilor”

Invitatul jurnalistei Liliana Barbăroșie este Shaun Mundy, expertul care a elaborat prima strategie de educație financiară din Europa.

Toate podcasturile [1]

Acest podcast este produs de BNM, in scopul educației financiare a cetățenilor.

Opiniile exprimate în acest podcast nu reprezintă punctul de vedere oficial al BNM.

Transcrierea podcastului „Dă sens banilor”:

Aș vrea să vă prezint publicului, dar în mod sigur o veți face mai bine. Deci, cine este Shaun Mundy?

Shaun Mundy: Ei bine, acum aproximativ 20 de ani am fost solicitat să conduc acțiunile de dezvoltare și implementare a strategiei naționale a Marii Britanii privind educația financiară. Și aceasta era prima inițiativă de acest gen din lume. Deci, nu era nicio țară de la care să învățăm. A trebuit să ne descurcăm singuri. În ultimii 15 ani am lucrat în calitate de consultant acordând sprijin mai multor țări în curs de dezvoltare în elaborarea propriilor strategii naționale de educație financiară. Este ceva ce mă pasionează cu adevărat, deoarece personal cred că, în condițiile moderne, este foarte important ca oamenii să cunoască și să înțeleagă cum să-și gestioneze cu încredere banii.

Deci, Marea Britanie este prima țară din lume care a pus în practică o strategie de educație financiară. Ați lucrat asupra acesteia. Acum Moldova se află în proces de pregătire pentru o activitate similară și îi veți oferi recomandări în acest proces. Așa este? Strategia respectivă constituie un proiect realizat de Banca Națională a Moldovei cu sprijinul USAID. De ce ați acceptat să participați la acest proiect?

Shaun Mundy: Cred că este extrem de important ca oamenii să înțeleagă și să aibă încredere că vor reuși să-și gestioneze singuri banii. În plus, e ceva ce mă pasionează foarte mult. Așa că am fost încântat de posibilitatea de a veni și lucra aici la fel cum am lucrat și în alte țări. Pot profita de ocazia de a împărtăși o parte din cunoștințele pe care le-am acumulat în ultimii ani și sper să ajut Moldova să dezvolte o strategie națională de educație financiară care să fie cu adevărat utilă și productivă. Cred că principiile sunt aceleași în toate țările – aceasta este ceva ce am învățat. Abordarea particulară pe care o veți aplica trebuie să fie specifică țării. Deci, nu există un model prestabilit. Dar cred că pot ajuta Moldova să învețe pe baza lucrurilor care au funcționat bine în altă parte, precum și a celor care nu s-au dovedit a fi atât de bune. Și sper că acest lucru o să vă ajute să realizați o strategie care să fie cu adevărat eficientă și durabilă în viitor.

Aș dori să ne referim acum la exemplul Marii Britanii, ca să explicăm: cum funcționează totul?

Shaun Mundy: Cum a fost în Marea Britanie? Ei bine, autoritatea de reglementare în domeniul serviciilor financiare la care am lucrat a fost instituția lider în acest proces. Aici, după cum cunoașteți, acest rol este asumat de Banca Națională a Moldovei. De fapt, în majoritatea țărilor, Banca Națională este de obicei instituția care preia rolul principal. În primul rând, foarte importantă este prezența angajamentului real din partea conducerii de vârf a organizației principale. Am avut recent o întrevedere cu guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei și este absolut clar că Dumnealui susține în totalitate inițiativa respectivă, este chiar inițiativă Dumnealui personală. Acest lucru asigură un început cu adevărat promițător. În plus, există o echipă în cadrul departamentului de comunicare al Băncii Naționale a Moldovei care este dedicată în totalitate activității de dezvoltare a strategiei și implementării acesteia. În Marea Britanie am lucrat cu multe alte părți interesate, cu mulți alți parteneri. Și, uneori, nu este evident motivul pentru care o organizație ar colabora, ar considera că este în interesul ei să lucreze cu organizația principală. Dar când te gândești la asta, există multe organizații care sunt mai capabile să-și atingă obiectivele dacă oamenii pe care îi susțin își pot gestiona banii puțin mai bine, nu se confruntă cu dificultăți financiare, au bani la sfârșitul zilei pe care pot să-i folosească pe lucruri ce doresc să le cumpere. Așa că am constatat că există multe organizații în guvern, sectorul privat, ONG-uri care ar fi dispuse să lucreze cu noi. Cred că este foarte important să stabilim priorități. Există o mulțime de inițiative care pot fi luate. Dacă încerci să faci prea mult, resursele vor fi risipite și ajungi să nu faci absolut nimic. Așa că este important să alegem inițiativele care în Moldova vor face cea mai mare diferență, vor avea un impact asupra oamenilor, pentru că nu are rost să facem ceva, dacă nu va influența comportamentul oamenilor. Dar și inițiativele care ne vor ajuta să ajungem la un număr substanțial de oameni, pentru că dacă ajungi doar la câțiva, nici asta nu va face diferența. Așadar, într-un fel, Moldova se află în aceeași poziție în care se afla Regatul Unit, în care se află orice altă țară care începe să dezvolte o strategie națională privind educația financiară. Și spun asta pentru că în Moldova deja au loc mai multe inițiative, dar ele sunt de obicei la scară mică, necoordonate, dispersate, nu foarte strategice. Așadar, acum este momentul potrivit pentru a pune la punct o viziune cu adevărat strategică, care va selecta inițiativele ce vor face cea mai mare diferență și unde diferite organizații care doresc să sprijine dezvoltarea și implementarea strategiei o vor putea sprijini. Ca să mergeți cu adevărat înainte și să faceți o diferență în toată țara.

Multe țări au dezvoltat deja sau dezvoltă acum politici de educație financiară. Deci este o tendință globală, nu? Întrebarea mea este: de ce ar trebui ajutați cetățenii să interacționeze cu sistemul financiar, cum credeți?

Shaun Mundy: Pentru că în lumea modernă toți avem de-a face cu banii și foarte mulți au de a face cu instituțiile financiare. Cu siguranță, oamenii se vor simți mai bine dacă vor avea educație financiară, decât să-și păstreze toți banii în numerar în casele lor. Așadar, cred că este vorba despre a le arăta oamenilor cum cu niște pași simpli: planificarea, bugetarea, economisirea și utilizarea unor instrumentele financiare

disponibile - depozite, asigurări și așa mai departe - îi pot ajuta pe ei și pe familiile lor să-și sporească bunăstarea, să fie mai bine, pentru a duce o viață mai plăcută. Și ca în orice altă inițiativă, trebuie să învățăm. Unele lucruri nu sunt în totalitate evidente. Așadar, educația financiară îi încurajează pe oameni să se ajute pe sine înșiși - despre asta este cu adevărat o strategie de educație financiară. Deci, aceasta poate ajuta indivizii, dar va ajuta și instituțiile financiare, dacă oamenii sunt mai implicați, sunt mai dispuși să-și achiziționeze produsele, serviciile, și va ajuta și guvernul să își atingă o serie de obiective. Deci cred că acesta este un adevărat câștig. Toată lumea are de câștigat.

Dacă vorbim de tineri, există câteva recomandări mai generale: de exemplu, este bine să începi educația financiară cât mai devreme, încă din școală; este mai bine să fie cursuri școlare obligatorii, nu opționale. Ce părere aveți despre aceste recomandări?

Shaun Mundy: Acestea sunt recomandări ale OCDE (expl.: Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică preocupată de dezvoltarea la nivel internațional de politici de educație financiară) și, de fapt, am scris raportul pentru OCDE, deci acestea sunt recomandările mele. Și de ce am inclus aceste recomandări? Ei bine, oamenii învață cel mai bine când sunt tineri. Și dacă vorbim de școli, colegii, universități, scopul cel mare este de a echipa oamenii să ducă o viață productivă și satisfăcătoare pe măsură ce trec la vârsta adultă. Pentru a face asta, oamenii trebuie să fie capabili să gestioneze banii, alături de alte lucruri. Toți avem bani, toți câștigăm bani, toți cheltuim bani, sperăm că economisim niște bani, trebuie să ne pregătim pentru pensionare și așa mai departe. Așadar, oferindu-le copiilor câteva dintre elementele de bază, îi ajutăm să se pregătească pentru viața ulterioară. Și cred că le putem oferi și obiceiuri bune. Dacă copiii încep să economisească de când sunt mici, probabil că vor continua să facă asta de-a lungul vieții. Și doar experiența personală - dacă mi s-au dat bani pentru zile de naștere când eram copil și părinții m-au încurajat să salvez o parte din ei, poate că nu sunt sume prea importante, dar acestea au fost totuși cele mai importante economii, pentru că mi-au dat acel obicei, acea atitudine de a vrea să economisesc bani de-a lungul vieții. Așa că acestea sunt motivele de ce să începi de la școală. Poți ajunge la toată lumea dintr-o generație, ceea ce nu poți face niciodată în viitor. Este cu adevărat important. Și nu este vorba despre încercarea de a introduce o materie nouă în curriculum. Asta nu este practic. Curriculum-urile sunt mereu pline, dar există oportunități în cadrul curriculum-ului existent să fie inclusă educația financiară la matematică, la educația pentru societate, dezvoltarea personală etc. Deci, există subiecte în care educația financiară poate fi încorporată. Și aș încuraja cu tărie ca acest lucru să se facă în disciplinele obligatorii, pentru că dacă este o materie opțională, atunci unii copii nu vor primi nicio educație financiară, unii vor primi doar o parte din educație financiară. Deci, cred că acesta este unul dintre lucrurile cheie despre care copiii trebuie să învețe pe măsură ce parcurg școala și ar trebui să fie în programa obligatorie.

Dar, uitați-vă, avem diverse forme de educație: educație pentru media, educație juridică, educație pentru sănătate, educație pentru drepturile omului etc. Probabil că toate ar trebui incluse în curriculum. Ce este special la educația financiară, din perspectiva dumneavoastră?

Shaun Mundy: Cred că, în primul rând, toată lumea trebuie să-o primească, pentru că toată lumea se va întâlni cu nevoia de a gestiona banii, de multe ori de la o vârstă fragedă. Deci, unele dintre celelalte subiecte pe care le descrieți nu vor fi neapărat relevante pentru fiecare individ pe măsură ce se deplasează prin viață. Iar în cazul acestei educații, banii te pot ajuta să urci, dar te pot și distruge. Dacă nu ai destui bani, poți duce la o viață foarte dificilă. Dacă nu ești conștient de riscul de fraudă, de exemplu, îți poți pierde toți banii, iar asta poate avea un efect devastator asupra vieții tale. Deși nu aș opta pentru educație financiară cu excluderea educației pentru sănătate. Educația pentru sănătate, nutriția- evident că ambele sunt foarte importante. Dar când ne uităm înapoi la copilăria noastră, probabil că au fost lucruri pe care le-am învățat dar nu au fost subiectele cele mai valoroase pe măsură ce trecem în viața ulterioară. Mi se pare că atunci când am devenit adult nu prea a trebuit vreodată să mă bazez pe ceva ce am învățat despre fizica nucleară. Deci, cu puțină creativitate și bunăvoință, cred că există loc pentru includerea educației financiare în programa școlară.

Dacă v-aș întreba cu ce argumente putem convinge Ministerul Educației, răspunsul dvs. ar fi?

Shaun Mundy: Cred că în primul rând, așa cum am spus, este o abilitate de viață. Fiecare trebuie să-și gestioneze banii. Educația înseamnă a oferi oamenilor abilitățile de care au nevoie pentru a duce o viață productivă și împlinită. Și aș spune că gestionarea banilor este una dintre acele abilități-cheie. Așa că , după mine, se încadrează foarte firesc în întreaga filozofie a educației pentru copii și adulți tineri. Al doilea lucru pe care l-aș spune este că există modalități de încorporare a educației financiare în curriculum-ul existent. Deci, nu cerem ceva nerealist, nu spunem: să includem un subiect complet nou! Spunem că în cadrul materiilor existente există modalități de a vorbi despre bani, care se potrivesc foarte bine cu obiectivele pe care le aveți pentru acel subiect. Și în al treilea rând, aș spune că există câteva exemple foarte bune din întreaga lume care pot fi privite și din care se pot desprinde idei pentru elaborarea de materiale pentru Moldova. Și adesea acele resurse sunt atractive, distractive, interactive, ceva cu care copiii doresc să interacționeze. Deci, nu cerem să avem o educație financiară dublă. Nimeni nu vrea să facă asta. Dar există modalități de a o include în programa școlii într-un mod care este atât util, cât și distractiv, și antrenant. Și apoi, în sfârșit, copiii care au primit educație financiară își pot ajuta uneori părinții sau prietenii să-și gestioneze finanțele familiei. Și știm dintr-un sondaj realizat recent că mulți oameni își iau cunoștințele despre bani de la prieteni și familie. Deci, dacă prietenii și familia au primit niște sfaturi bune, atunci ei vor face acest lucru mult mai bine și nu vor fi perpetuate obiceiuri proaste.

Conform experților în educație, există trei competențe fundamentale în lumea modernă: competența digitală, cea civică și cea antreprenorială, inclusiv educație financiară. Dacă știm acest lucru, poate că ar avea sens să schimbăm mai radical programele școlare. Ce părere aveți?

Shaun Mundy: Ei bine, cred că abilitățile digitale și educația financiară se potrivesc foarte bine, deoarece trăim din ce în ce mai mult într-o lume digitală și asta se aplică banilor la fel de mult ca orice altceva. Așadar, copiii care încep să dobândească abilități digitale de la o vârstă foarte fragedă oricum pot învăța despre bani în acest proces, dar pot fi și avertizați de riscuri, deoarece cred că atunci când banii nu sunt tangibili, atunci când nu îi ții în mână, poate fi foarte ușor să cheltuiești bani fără să știi că faci asta. Poate că aplicația pe care intri de pe telefon trebuie să o plătești, dar nu realizezi că trebuie să plătești pentru ea. Și poate că te înscrii nu doar la o singură plată, ci și la plăți în fiecare lună, sau an, și s-ar putea să nu realizezi asta. Așa că asocierea finanțelor digitale și a educației financiare este o potrivire foarte bună. Ați menționat antreprenoriatul. Ei bine, este dificil să conduci o afacere dacă nu poți să-ți conduci propriile finanțe, deoarece trebuie să fii director financiar pentru propria casă, precum și pentru orice afacere pe care o înființezi. Și, deși antreprenoriatul este important și este grozav că unii oameni vor dori să devină antreprenori - mulți nu vor - prin urmare este important nu doar să-i înveți pe oameni despre antreprenoriat, ci și să îi înveți despre finanțele personale. Și antreprenoriatul este în acest moment un subiect opțional în școli, dar aș susține cu tărie ca acesta să fie cuplat cu educația în domeniul finanțelor personale. Toată lumea are nevoie de asta și este o temelie foarte bună pentru antreprenoriat și cei care decid să meargă pe această cale.

Să vorbim despre adulți acum. Avem rezultatele unei cercetări sociologice care a măsurat nivelul de educație financiară a populației în Republica Moldova. Ce părere aveți despre rezultatele acestei cercetări?

Shaun Mundy: Cred că este un început foarte bun să ai un sondaj, astfel încât să cunoști populația în ansamblu și să știi care este punctul tău de plecare ca să poți măsura schimbarea în timp. Acesta este un lucru pe care l-am făcut și în Marea Britanie și a fost, așa cum am spus, o bază foarte utilă. În cercetarea aceasta sunt câteva rezultate interesante. De exemplu, obiectivele financiare ale majorității oamenilor sunt pe termen relativ scurt. Nu sunt foarte mulți oameni, potrivit sondajului, care să se gândească și să planifice investiții, de exemplu, sau să planifice pensionarea. Și într-adevăr, o proporție mare a populației nu este încrezătoare în planurile de pensionare și aceasta este o potențială îngrijorare pe măsură ce oamenii îmbătrânesc și trec la pensie. 15% din populație consideră că are datorii prea mari. Acesta este un număr substanțial de oameni și nu vor fi aceeași oameni în aceste 15%, ci în timp oameni diferiți vor intra în aceste 15%. Deci, în general, în rândul populației va exista un număr semnificativ de oameni care fie au probleme în

prezent cu datorii, fie au avut în trecut, fie ar putea avea în viitor. Deci asta indică o altă zonă de potențială îngrijorare. Prin urmare, cred că sunt evidențiate problemele pe care este cu adevărat important să le acoperim ca parte a strategiei de educație financiară. Dar atunci când se dezvoltă inițiative, este, de asemenea, foarte important să analizezi și să descoperi exact ce trebuie să înțeleagă publicul țintă și să găsești cele mai bune modalități de a ajunge la el. Dar nu poți face asta printr-un sondaj. Trebuie să vorbiți cu oamenii, trebuie să încercați lucrurile și să faceți modificări pentru a le îmbunătăți, pentru a ține cont de feedback. Deci, realizarea unui sondaj este o bază foarte bună. Trebuie să ne bazăm pe aceste date când gândim anumite inițiative, astfel încât să putem fi încrezători că orice pași care sunt făcuți vor fi cu adevărat productivi și vor face o diferență în modul în care oamenii gestionează banii lor.

Vestea bună, poate, este că oamenii de aici sunt, în general, prudenți în obiceiurile lor legate de cheltuieli. În general, ei evită datoriile excesive, își plătesc facturile la timp, 30% reușesc să le rămână bani la sfârșitul lunii. Cum putem folosi aceste avantaje în campania și strategia noastră?

Shaun Mundy: Da, probabil că mulți oameni își gestionează banii destul de bine, dar cei mai mulți dintre noi putem face îmbunătățiri. Pentru mulți dintre noi există lucruri pe care le-am putea întreprinde pentru a ne face viața mai confortabilă sau pentru a avea planuri financiare mai eficiente pentru viitor. Și dacă ne întoarcem la cifre, 15% dintre oameni au spus că nu își pot gestiona datoriile, au prea multe datorii. Acesta este un număr mare de oameni și nu va fi același set de indivizi în timp. Vor fi alții care au probleme înainte și alții care vor avea probleme în viitor. Așa că nu cred că ar trebui să fim mulțumiți cu această cifră. Există încă o problemă importantă la care trebuie să ne gândim. 30% au spus că le rămân bani la sfârșit de lună, ceea ce este bine. Dar 70% au spus că nu le rămân, așadar cred că ceea ce arată acest lucru este că cu siguranță nu există o criză, dar există întotdeauna loc de îmbunătățire. Și dacă oamenii își pot îmbunătăți viața, pot genera mai mulți bani, pot evita să irosească bani, pot folosi banii mai productiv, asta poate face o mare diferență în viața lor și a familiilor lor. Așa că cred că este ceva pentru care merită să luptați.

Încă o întrebare despre sondaj. Cine folosește, de exemplu, serviciile bancare mobile și plățile de pe telefon? Sunt studenții, care locuiesc în oraș, care provin din familii ce au anumită stare. Cum putem extinde acest grup?

Shaun Mundy: Cred că în primul rând oamenii trebuie să înțeleagă beneficiile. Nu se vor implica în ceea ce pentru ei ar fi tipuri noi de produse, noi canale decât dacă vor vedea că ar fi cu adevărat în interesul lor să facă asta. Deci asta trebuie explicat. Și pentru unii va fi în interesul lor, pentru alții probabil că nu, și asta e în regulă. Ei trebuie să înțeleagă aspectele tehnice ale modului de a face acest lucru. Știm cu toții că tinerii tind să fie mai familiarizați cu noile tehnologii decât persoanele în vârstă. Adesea sunt mai curajoși în a le folosi, în timp ce oamenii în vârstă ar putea fi mai îngrijorați să nu facă vreo greșeală. Așa că oamenii trebuie să înțeleagă pur și simplu cum să le folosească. Și în al treilea rând, au nevoie de încredere că e sigur de utilizat, că nu vor pierde bani prin fraudă sau pur și simplu prin greșeli neglijente. Deci încrederea trebuie să fie construită și trebuie să fie autentică. Cred că aceștia sunt cei trei pași care trebuie făcuți.

Deci, în concluzie, ce grupuri țintă ar trebui să luăm în considerare atunci când dezvoltăm strategia?

Shaun Mundy: Sigur copii. Și educația financiară în școli este cu adevărat importantă și costă scump. Așa că sper foarte mult că acest lucru va fi posibil în următorii ani. Tinerii, pentru că tinerii, chiar dacă au învățat educația financiară la școli, încep pentru prima dată să-și gestioneze banii proprii. Și astfel ori de câte ori faci ceva pentru prima dată, întărirea, tratarea problemelor, rezolvarea problemelor care apar pot fi foarte valoroase. Cred că în restul societății, în cadrul populației adulte este important să ne uităm pentru a vedea ce este realist, ce este realizabil. Deci nu există nici un șablon. Este imposibil să ajungi la toată lumea. Ceea ce cred că trebuie să se întâmple în următoarele săptămâni, pe măsură ce strategia este dezvoltată, sunt discuții cu adevărat intense cu alți potențiali parteneri, pentru a vedea care sunt oportunitățile, pentru a vedea care este dorința lor de a ajuta la furnizarea de educație financiară persoanelor pe care deja caută să le ofere. Ce canale existente pot fi folosite? Unde se poate adăuga educația financiară la ceea ce are loc deja? Deci, de exemplu, există un program de formare pentru fermieri, trebuie să vedem: la asta se poate adăuga

educația financiară? Pentru că dacă fermierii își gestionează mai bine propriii bani, vor avea mai multe economii pe care le pot investi în afacerea lor. Deci vor deveni mai productivi, astfel încât Ministerul Agriculturii, de exemplu, va fi mai capabil să-și atingă obiectivele. Sau dacă vorbim de Ministerul Sănătății, eventual. Dacă oamenii sunt îngrijorați de bani, sunt susceptibili să se îmbolnăvească. Ei nu vor putea să cumpere medicamentele de care ar putea avea nevoie. Există unele inițiative pe care le-ar putea lua și care ar sprijini acest lucru? Sau să vedem dacă putem vorbi despre oferirea de prezentări ușor de utilizat la locul de muncă? Angajatorii oferă deja beneficii personalului lor. Ei bine, oferindu-le câteva informații și instrumente de bază pentru a-i ajuta să-și gestioneze banii ar fi un alt beneficiu. Dar e un beneficiu și pentru angajator - dacă cineva este îngrijorat de bani, poate fi distras la locul de muncă și să nu-și facă treaba la capacitate maximă. Se poate îmbolnăvi chiar de o boală legată de stres. Deci, ar putea exista posibilități pentru angajatori de a facilita furnizarea unei educații financiare simple personalului lor. Așadar, cred că e suficient să fim creativi, să ținem discuții cu potențiali parteneri și apoi să ne formam o judecată despre care dintre posibilități arată cel mai promițător. Și să depunem toate eforturile pentru ca acele posibilități să devină realitate și, eventual, în timp, odată ce s-a făcut acest lucru, să examinăm alte posibilități, pentru a vedea dacă peste o vreme unele dintre acestea pot fi inițiate și ele.

Sunt deja câțiva ani de când oamenii sunt expuși la diverse crize – pandemia, războaie, criză economică, penurie de energie, creșterea prețurilor la alimente. Întrebarea mea următoare este, cum v-ați simțit când ați văzut aceste crize? Educația financiară a devenit mai importantă odată cu asta, în opinia dumneavoastră?

Shaun Mundy: Cred că da, tocmai din motivele pe care le-ai dat. Toate aceste crize au pus presiune asupra bugetelor familiei din motivele pe care le-ați dat. Deci, atunci când există presiuni asupra finanțelor familiei, devine cu atât mai important ca acestea să fie bine gestionate, astfel încât să se poată folosi cât mai productiv banii de care dispuneți. Așa că, dacă se poate, poți câștiga mai mult, poți cheltui cu înțelepciune, poți planifica astfel încât să ții cont de angajamentele viitoare pentru a nu avea surprize urâte. Și când reușești să pui bani de-o parte, asta devine și mai important.

Spuneți adesea că educația financiară nu înseamnă să încerci să transformi oamenii în experți financiari, asta ar fi nerealist, în schimb este vorba de a oferi oamenilor cunoștințele, abilitățile și încrederea necesară, pentru ca să-și gestioneze mai bine finanțele personale. Aș dori să vă rog să detaliați această declarație. Ce înseamnă acest lucru?

Shaun Mundy: Ei bine, în primul rând, oamenii nu prea sunt interesați de domeniul financiar. Dacă în țara mea folosești termenul financiar, oamenii nu vor mai asculta, vor crede că este pentru experți. De aceea, nu trebuie să încercăm să transformăm oamenii în profesioniști, în experți. E la fel ca în educația pentru sănătate – nu-i faci doctori sau asistente, ci le oferi niște abilități de bază, astfel încât să se poată îngriji. Despre asta este vorba. Ei pot face pașii pe care trebuie să-i facă pentru a folosi cât mai bine banii pe care îi au. Deci cred că este o ambiție realistă. Și vorbesc despre cunoștințe, abilități și încredere pentru că oamenii, dacă nu au încredere, nu vor folosi cunoștințele și abilitățile. Deci este vorba despre atitudini, precum și despre ceea ce știi. Cred că acest amestec este important și cred că este realist să reușim asta. Revenind la ceea ce spuneam despre finanțe, aș încuraja oamenii să folosească termeni care sunt mai ușor de utilizat, pe care oamenii îi pot recunoaște și sperăm că vor răspunde. Așadar, pronunțăm cuvinte ca - profită la maxim de bani, modalități ce vă permit să aveți mai mulți bani la sfârșit de săptămână, bani pe care să îi cheltuiți pentru lucruri pe care vă place să le faceți. Nu spunem „cum să eviți o criză financiară" sau „cum să devii un expert financiar", ceea ce majoritatea oamenilor nu vor mai asculta în acel moment.

Dacă o țară ia în serios educația financiară, va avea ea oare o economie mai stabilă?

Shaun Mundy: Cu siguranță cred că va avea. Și va avea o economie mai de succes. Iar motivul este că, dacă oamenii își gestionează mai bine propriii bani, vor avea mai multe resurse, vor deveni mai productivi. Și când adunăm asta în toată țara, înseamnă că țara devine mai productivă, mai sustenabilă din punct de vedere economic. Deci, aceștia sunt pași de care beneficiază oamenii la nivel individual, dar beneficiază și

țara în ansamblu, și societatea în general.

Deci, care ar fi răspunsul la întrebarea: de ce trebuie să insistăm să avem o populație educată financiar?

Shaun Mundy: Pentru că banii sunt importanți pentru toți, indiferent dacă avem foarte puțini sau dacă oamenii sunt suficient de norocoși să fie bogați. Acești bani trebuie însă folosiți cât mai eficient posibil. Și oamenii trebuie să înțeleagă cum să facă asta. Și trebuie să aibă încredere pentru a putea face pașii care sunt în interesul lor. Și, ca orice altă temă, fie putem învăța din greșeli, fie putem primi educație și instruire care ne ajută să evităm greșelile și le oferă oamenilor oportunități, precum evitarea riscurilor. Așadar, cred că banii sunt atât de esențiali pentru societatea noastră încât merită să investești timp și resurse pentru a-i ajuta pe oameni să-l folosească cât mai înțelept și cât mai productiv posibil.

RUBRICA DESPRE BANI PE SCURT

Avem un interviu cu întrebări scurte și răspunsuri scurte. De obicei, oferim sfaturi practice în această secțiune. Ce sfaturi practice le-ați oferi tinerilor, de exemplu?

Shaun Mundy: Cred că le-aș spune să-și facă planuri astfel încât să se gândească la viitor și la ce vor să folosească banii. Economisește o parte din banii tăi - nu știi niciodată cu ce te vei confrunta în viitor. Și dacă începi să economisești când ești tânăr, acesta va fi un obicei care va continua de-a lungul vieții. Și fii atent, gândește-te înainte de a cheltui bani, gândește-te înainte de a lua în considerare unele dintre ofertele nerealiste care ți se oferă uneori. Dacă pare prea frumos pentru a fi adevărat, aproape sigur este prea frumos pentru a fi adevărat. Așa că fii prudent cu banii tăi.

Ce sfaturi aveți pentru adulți?

Shaun Mundy: Ei bine, cred că e cam la fel. Dar pe măsură ce ajungi la vârsta adultă, trebuie să te gândești la diferite lucruri, poate la credite ipotecare, la planificarea pensionării. Și niciodată nu poți face asta prea devreme. Când ai 20 de ani, ai putea crede că pensionarea este atât de departe încât nu trebuie luată în considerare. Dar cu cât începi mai devreme să planifici pentru asta și cu cât începi mai devreme să faci niște economii, cu atât vei fi mai bine când vei trece la pensie. Așadar, la fel ca și pentru copii, dar și câteva lucruri suplimentare la care să te gândești.

Și pentru seniori?

Shaun Mundy: Cred, din nou, că trebuie să-ți folosești banii cu înțelepciune și să înțelegi riscurile, să nu fii tentat să te aventurezi în scheme de îmbogățire rapidă, pentru că de foarte multe ori acesta este cel mai rapid mod de a-ți pierde banii.

Tehnologia se dezvoltă rapid, dar și riscul fraudei online. 12. Cum ne protejam?

Shaun Mundy: Cred că unul dintre lucrurile pe care ar trebui să le faci întotdeauna este să te oprești și să te gândești. Nu te grăbi. Încearcă să înțelegi unele dintre cele mai frecvente fraude. Există site-uri web care oferă informații despre unele dintre fraudele comune. Nu te îndrăgosti de promisiuni. Înțelege cum funcționează, de exemplu, un bancomat, astfel încât este posibil să observi dacă ceva este diferit și vei evita să-l utilizezi. Alege parole care sunt greu de ghicit. Nu alege parola 1234 sau data ta de naștere pentru că oamenii pot ghici asta. Nu da niciodată cardul altcuiva pentru că ar putea să iasă și să îl folosească atunci când nu îl poți vedea. Nu da niciodată parola ta nimănui. Prin urmare, există câțiva pași simpli care pot fi luați în considerare, dar fii mereu vigilent și întotdeauna suspicios. Și dacă ești suspicios de ceva, nu merge mai departe. Așteaptă, analizează și, dacă este necesar, ia un sfat.

Există vreo formulă magică generală despre cum vom analiza riscul înainte de a accesa noul produs financiar?

Shaun Mundy: Cred că de multe ori este foarte dificil să analizezi riscul, chiar și pentru un expert. Riscul nu este neapărat un lucru rău. Poate exista o corelație între risc și recompensă, dar cred că este foarte important să înțelegi tot ceea ce cumperi. Dacă instrumentul pe care te gândești să-l cumperi este atât de complex încât nu îl poți înțelege, atunci nu mergi mai departe pentru că nu vei înțelege riscul, nu vei înțelege când riști să pierzi bani. Și dacă pare prea frumos pentru a fi adevărat, nu te lăsa tentat. Există povești despre oameni care spun că au făcut mulți bani prin criptomonede și astfel de instrumente. Mulți oameni au pierdut o sumă imensă de bani. Nu fi unul dintre aceia. Nu îți asuma riscuri prostești. Fii foarte precaut în orice moment și înțelege orice produs pe care te gândești să îl achiziționezi.

În sfârșit, ce sfaturi practice aveți pentru autoritățile publice din Moldova?

Shaun Mundy: În primul rând, cred că este grozav că multe autorități publice sunt implicate în grupul de lucru care a fost înființat pentru a ajuta la dezvoltarea Programului național de educație financiară. Deci, acesta este un pas inițial foarte important. Organizația principală este Banca Națională a Moldovei. Rolul organizației conducătoare este absolut vital. Fără o organizație lider puternică, experiența mea este că, chiar dacă un document este produs, acesta tinde să stea pe un raft. Și, ceea ce este vital nu este doar ca o strategie să fie produsă, ci și să fie implementată. Deci, a avea acea organizație principală și a avea un angajament personal puternic din partea guvernatorului Băncii Naționale sunt cu adevărat vitale. Și apoi organizațiile publice trebuie să gândească creativ, în discuții și în colaborare cu Banca Națională despre modul în care pot contribui. Este posibil ca unii să nu poată face acest lucru, cel puțin în această etapă. Asta e bine. Dar există câteva organizații cheie care au potențialul de a juca un rol cu adevărat important. Și asta va fi necesar pentru ca această strategie să aibă succes. Așadar, sper ca discuțiile care vor avea loc în următoarele luni să fie productive și că autoritățile publice implicate vor analiza cu adevărat cu atenție și creativ ce rol pot avea pentru a reuși întregul Program Național de Educație Financiară.

Care este vârsta ideală pentru a începe educația financiară în școli?

Shaun Mundy: Cred că trebuie începută când ești foarte tânăr. Este surprinzător cât de mici sunt copiii când devin prima dată conștienți de bani. Cred că una dintre dificultățile de acum, când sunt atât de multe plăți digitale și cu cardul, e că este mai greu pentru copii să obțină un concept despre bani. De exemplu, am auzit mame spunând că le spun copiilor că nu au suficienți bani să cumpere ceva, iar copilul spune că mergem la bancomat și scoatem niște bani. Întrucât pentru un copil, ar exista o sursă nesfârșită de bani și este greu să realizeze că banii sunt finiți. Există doar o anumită sumă și trebuie bugetată cu atenție. Așa că cred că dacă poți începe de tânăr, asta e ideal. Puteți ajuta la dezvoltare, pentru a-i determina pe copii să înțeleagă câteva concepte de bază și să dezvolte atitudini responsabile. Și apoi acest lucru poate fi dezvoltat de-a lungul anilor lor de școală și chiar în educația ulterioară, atunci când devine foarte practic pentru tinerii care, probabil, își gestionează proprii bani pentru prima dată.

Opțional sau obligatoriu?

Shaun Mundy: Aș recomanda cu tărie să fie educație financiară obligatorie în școli pentru că fiecare copil trebuie să aibă cunoștințele, abilitățile, încrederea pentru a-și gestiona banii. Nu doar cât sunt copii, ci și mai important pe măsură ce ajung la vârsta adultă. Dacă este opțional, unii copii nu vor primi nicio educație financiară. alții vor primi educație financiară parțială, dar vor exclude unele elemente. Deci, în țările cu care sunt familiarizat, acest lucru a funcționat cel mai eficient acolo unde este obligatoriu, unde începe de la o vârstă fragedă, unde educația financiară este în curriculum. De exemplu, este testat pe măsură ce copiii progresează, acolo unde există resurse bune și resurse atractive de care copiii doresc să le folosească și unde profesorii primesc formare. Deci, ei sunt echipați pentru a preda educația financiară cu succes și dacă aveți fiecare dintre aceste elemente, atunci aceasta poate fi o modalitate cu adevărat eficientă de a integra educația financiară în societate. Și odată ce ai acei pași la locul lor, acest lucru se auto-perpetuează. Va

continua an de an. Așadar, construiți un grup în continuă creștere de oameni care au primit educație financiară și vor fi mai bine pregătiți să-și gestioneze banii pe măsură ce devin adulți.

Domnule Mundy, vă mulțumim.

Shaun Mundy: Mulțumesc foarte mult. A fost o mare plăcere. Vă mulțumesc și urez succes Băncii Naționale și tuturor părților interesate din Moldova. Voi face tot ce pot pentru a ajuta să mă asigur că aceasta este o inițiativă de succes.

Метки
podcast [2]

Источник УРЛ:
https://bnm.md/ru/node/66149

Ссылки по теме:

[1] https://bnm.md/ro/content/podcasturi [2] https://bnm.md/ru/search?hashtags[0]=podcast